

Vernieuwbouw SMC geeft primair proces de ruimte

De ambitie van het Spijkens Medisch Centrum (SMC) is een toekomstbestendig ziekenhuis te worden. Om bestaande afdelingen te herstructureren en werkprocessen te optimaliseren, deed het SMC daarom een beroep op vhp human performance voor advies. Naast een optimale omgeving voor de patiënt moest dit tevens resulteren in een gezonde, efficiënte en veilige werkomgeving voor alle medewerkers.

Het Spijkens Medisch Centrum (SMC) is een vervolg op het voormalig Ruwaard van Putten ziekenhuis, dat in 2016 in grote financiële problemen raakte. Na het faillissement sloegen het Ikazia Ziekenhuis, het Maasstad Ziekenhuis (beide in Rotterdam) en het Van Weel-Bethesda Ziekenhuis in Dirksland de handen ineen en namen het ziekenhuis over om een doorstart mogelijk te maken. "Inmiddels schrijven we drie jaar zwarte cijfers en gaat het ons financieel goed. Tijd om ook het gebouw opnieuw in te richten en een faciliteit te geven, zodat het weer voldoet aan de eisen van deze tijd", stelt Paul van der Velden, RvB-lid van het SMC. Intussen is het Ikazia Ziekenhuis uit de samenwerking gestapt; de goede banden zijn behouden.

Eigentijds

Daarbij heeft Van der Velden overigens niet een ziekenhuis in de klassieke vorm voor ogen, maar een nieuw eigentijds model. "Een uitgebreide polikliniekfunctie waar medisch specialisten werken

die ook in Rotterdam en Dirksland actief zijn. Daarnaast vijf ok's voor planbare operaties en tot slot een spoedpoli als alternatief voor een seh, waar we 80 procent van de spoedaanvragen in deze regio kunnen verhelpen. Voor direct levensbedreigende zaken zoals een beroerte of hartaanval doen we geen intake en verwijzen we gelijk door naar een ander ziekenhuis", aldus Van der Velden. "Dit is ingegeven door de stijgende kosten in de zorg, die alleen nog maar verder zullen toenemen door de vergrijzing, corona en de economische recessie. We moeten nog meer op de kosten letten." Bij de renovatie waren 'sober' en 'doelmatig' dan ook de trefwoorden, met de nadruk op functionaliteit. Inmiddels hebben diverse andere ziekenhuizen het SMC-model gekopieerd, waar ook ruimte is voor samenwerkingspartners en experimenten met nieuwe zorgvormen, zoals een buurtzorgpension.

Uitdagende puzzel

Om de herindeling in goede banen te leiden besloot Van der Velden om vhp human performance uit Den Haag in te schakelen. "Aanvankelijk wilden we met medewerkers en experts uit ons ziekenhuis tot een programma van eisen (PvE) komen. Maar we konden intern niet tot consensus komen; de kennis van human factors ontbrak en er was een meer planmatige aanpak nodig: een analyse van de werkprocessen die resulteert in een logische indeling van de afdelingen, plus aandacht voor ergonomische aspecten, dat is specialistisch werk", zegt hij. Voor vhp een uitdagende puzzel. "De oppervlakte is een gegeven, het is

Ontvangstbalie kortverblijf en dagbehandeling

de kunst optimaal gebruik te maken van de beschikbare ruimte en knelpunten aan te pakken, ook met het oog op de verwachte stijging van het aantal patiënten. Oftewel: meer ruimte voor het uitvoeren van het primaire proces op de afdeling. Maar er moet ook een ruimte zijn waar verpleegkundigen hun administratie kunnen doen, zodat ze niet langer aan een cow (computer on wheels) in de gang hoeven staan. Het faciliteren van een goede werkplek verlaagt de fysieke belasting van de verpleegkundige en draagt bij aan de professionele uitstraling van de afdeling", verklaart Nicolien de Langen, consultant bij vhp en gespecialiseerd in ver- en nieuwbouw in ziekenhuizen. "Niet alles is even belangrijk, daarover moet je de discussie met de verschillende gebruikers aangaan. De winst ligt in dingen combineren. Bijvoorbeeld een centrale opslag op de afdeling in plaats van karren die over de hele afdeling zwerven. Dit zorgt voor minder loopbewegingen en minder zoektijd."

Analyse werkprocessen

Bij de aanpak werkte vhp nauw samen met het huisvestingsteam van het SMC. Gezamenlijk werden de werkprocessen en knelpunten op de afdeling besproken en teruggekoppeld aan de afdeling. In sessies daagde vhp gebruikers uit om te zien of het werk niet anders kon. "Op die manier hebben we processen kunnen optimaliseren en een efficiëncyslag gemaakt. Die informatie hebben we vertaald naar concrete eisen voor het functioneel Plan van Eisen. Daar zijn vervolgens de eisen vanuit de technische afdeling en ICT aan toegevoegd en aan de hand daarvan hebben we een vlekkenplan gemaakt", zegt De Langen. "Samen hebben we gekeken wat centraal op de afdeling moest en wat naar de periferie kon, afhankelijk van de gebruiksfrequentie en de relatie tussen de verschillende ruimten. Steeds werd alles kritisch afgewogen: hoe groot moet een ruimte zijn, wat zijn de looplijnen, waar staat wat? Zo hebben we onder meer de sanitaire ruimtes, spoelruimtes en keuken vergroot en handiger ingericht, met meer werkruimte voor de verpleegkundigen." Na de start van de uitvoering fungeerde vhp als sparringpartner voor het afdelingshoofd en de technisch projectleider. De Langen:

"De winst ligt in dingen combineren"

zegt Nicolien de Langen, senior adviseur bij vhp.

"Dit om erop toe te zien dat wanneer dingen in de uitvoering veranderd werden, dit nog steeds voldeed aan alle overeengekomen functionele eisen. We konden daarvoor supersnel schakelen met het huisvestingsteam en ook de technisch projectleider zat er bovenop." Begin juli werd de kliniekafdeling geopend, een week later de dagopname. "Het ziet er fantastisch uit en we zijn zeer tevreden over de nieuwe indeling. Een rondje langs de afdelingen leert dat het de medewerkers ook goed bevalt", vertelt Van der Velden.

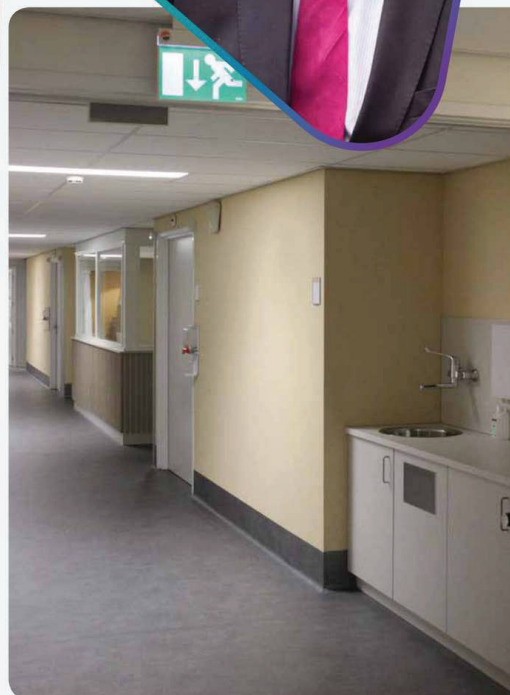
Paul van der Velden, RvB Spijkensise Medisch Centrum, is tevreden:

“Het zijn open en frisse afdelingen geworden”

“Informatie delen resulteerde in draagvlak bij de gebruiker en een efficiënte doorloop van het ontwerpproces”

Infuuskamer van de dagbehandeling

Gang van de afdeling kortverblijf

Snel schakelen

Gevraagd naar eventuele hobbels gedurende de vernieuwbouw, antwoordt De Langen: “Idealiter lopen het functioneel Plan van Eisen en het functioneel ontwerp parallel. Omwille van de tijd liep dit op een gegeven moment wat uit elkaar. Het gevolg was dat in de uitvoering wat onduidelijkheden optraden, doordat sommige ruimten onduidelijk gelabeld waren voor de aannemer. Door snel te schakelen is het geworden zoals we voor ogen hadden.” Van der Velden beaamt dit: “Er is geen enkele hobbel op mijn bureau beland, dus alles is prima verlopen wat mij betreft.”

Met de geoptimaliseerde nieuwe indeling voldoet het SMC weer aan de eisen van deze tijd, tot tevredenheid van de RvB: “Een efficiënte indeling, ergonomisch verantwoord voor de verpleging, meer privacy voor de patiënten. Al met al zijn het open en frisse afdelingen geworden. Dat is toch de meerwaarde van vhp, de externe expertise van mensen die zoiets niet voor de eerste keer doen.” Ook De Langen kijkt met voldoening terug op het project. “De ruimten zijn optimaal ingedeeld en ook de opslag van materialen is nu logischer, zodat medewerkers minder tijd kwijt zijn met zoeken en meer tijd aan patiënten kunnen besteden. We hebben een afdeling gemaakt waar medewerkers op een gezonde manier, met voldoende werkruimte, efficiënt kunnen werken”, zegt ze. “Dit is mede te danken aan het feit dat we vroeg in het project zijn betrokken, waardoor human factors direct in het ontwerp is geborgd. Ook de nauwe samenwerking met het huisvestingsteam heeft bijgedragen aan het succes, omdat we hierdoor snel besluiten konden nemen. Tot slot konden we, dankzij onze rol tussen eindgebruiker en huisvestingsteam informatie van beide kanten delen. Dat resulteerde in draagvlak bij de gebruiker en een efficiënte doorloop van het ontwerpproces.”